

Vi kvinnor

December 1947

i Demokratiskt Världsförbund

Fredskonferens eller efterkrigssjukdom?

Av Emilia Fogelklou Norlind.

Jag tror inte mycket på resolutioner. Men jag tror på att fred måste skapas i n i f r å n. Och då måste man ö v a mänsklig kontakt med olikkännande och oliktankande. Hur svår den övningen är, behöver ingen tala om för oss. Inte minst därför att det inte bara är avstånd som är svåra att överbrygga, också därför att det ges så många felaktiga identifieringar.

Men vi är nu en gång här, vi olika sorters människor, med olikartad historia, skilda omständigheter och orosfaktorer. Och vi måste skapa mötesplatser, där vi kan komma till tals med varandra, inte bara för att instämma med dem vi mest likna, utan just för att lyssna till de fjärmaste, de mest annorlunda.

Motståndsrörelsernas under kriget, också c i v i l t övade, andliga hållning var att hålla sig rak och o-gemen och sätta skarpa gränser mellan de ena och de andra. Det tar nu emot att slå om och öva en annan hållning, fredens, som — om den icke förväxlas med ren passivitet — är minst lika kostsam, ehuru utan bravader. Vi behöver nu uppbjuda alla krafter för att inta lyssnar- eller läkarehållning, just där man nyss stod som endast dömande eller krigande.

För min del känner jag det, trots ofrivillig frånvaro från den omdebatterade kon-

ferensen, så viktigt att det finns en m ö t e s p l a t s mellan Österns och Västerns kvinnor i fredens tecken, att jag — sedan jag ärligt sagt till att jag i n t e kommer för resolutioners skull, kanske inte kan gå med på hälften av dessa, utan för m ä n n i s k o r s — är tacksam för en sådan möjlighet (tills jag blir utkastad!).

Vår medlem, teologie hedersdoktor Emilia Fogelklou Norlind, är känd icke blott för sitt religionshistoriska och psykologiska författarskap utan även för sitt aktiva deltagande i kväkarnas arbete, framförallt för krigets offer. Hon har alltid varit en brinnande förkämpe för kvinnornas fulla rättigheter och för samarbete för fred.

Jag hör indignerade utrop: »Så kan man resonera när det gäller privata angelägenheter, men i n t e när det gäller stater eller åskådningar!» Staten är väl dock endast en hävdvunnen eller nybildad ram kring sina levande förvandlingsbara människor? Och vad är väl en åskådning, om den inte är djupt förankrad i den enskildes tänkande över sitt livs erfarenhet eller de erfarenheter som tillförts genom historisk samhörighet med någon viss folk- eller trosgrupp?

Forts. å sista sid.

Glimtar från exekutivmötet

Det var roligt att möta kontinentaltåget på morgonen den 19 september. Vi var en liten skara som med blommor i famn skyndade fram för att ta emot våra gäster. Jag tror också att de redan från första ögonblicket kände, att Svenska Kvinnors Vänsterförbund — med doktor Andrea Andreen i spetsen för sin styrelse — gjort det till ett hedersuppdrag att få allt att gå i lås: Förstklassiga hotellrum, centralt belägen förhandlingslokal med tillgång till telefoner och sekreterarerum för exekutivkommitténs överläggningar, och talrika tillfällen för de utländska gästerna att träffa framstående svenskar inom olika verksamhetsfält, väntade dem.

Andrea Andreen, Margit Lindström och Gerda Linderot kände personligen redan förut många av delegaterna. För oss andra var det ändå inte svårt att ögonblickligen känna igen de båda, vilkas namn vi så ofta hört upprepas: Mme *Dolores Ibarri*, »*La Pasionaria*» — de spanska frihetskämparnas dyrkade symbol för *Espania*, och den franska fysikern, Mme *Eugénie Cotton*, ordförande i Kvinnornas Demokratiska Världsförbund.

De två bildade en vacker och värdig mittpunkt, kring vilken deras yngre -- flera *mycket* unga — reskamrater snart samlade sig. Där var bl. a. generalsekreteraren i förbundet, Mme *Marie-Claude Vaillant-Couturier*, deputerad i den franska nationalförsamlingen (f. d. Ravensbrückfånge och Nürnbergvittne), *Mitra Mitrovich*, serbiska regeringens undervisningsminister; där var två unga amerikanska studentskor: *Francine April* och *Dorothy Gottlieb*; *Rose Carr*, tobaksarbeterska tillhörande Labour Party i England, två livliga schweiziskor — utan parti — Mme *Baechlin* och Mme *Buenzood*, den senare pianist och musiklärare, och en ung rysk kvinnlig ingenjör *Zinaida Gourina*, som lyckligtvis talade engelska. Den ungerska deltagaren, Mme *Boris Fay*, hade kommit till Sverige redan tidigare och återförenade sig nu med syn- och hörbar glädje med sina kamrater i exekutivkommittén.

Att det var representanter för ett *världsförbund* var inte att missta sig på; att de också var beredda att för en hel värld lägga fram sina -- för många av dem oändligt dyrköpta -- erfarenheter och komma med nya positiva förslag anade man, när man såg den väldiga trave av skrivmaskiner, som bagage-vagnen transporterade förbi, medan gruppen så småningom drog sig mot Centralens utgång.

Redan klockan ett möttes man till lunch på Kvinnliga Kontoristföreningen, där gästerna hälsades välkomna till Sverige av fru Ina Möller.

Vid pressmottagningen senare på dagen hade Stockholmspressen fulltaligt mött upp. Världsförbundets ordförande, Mme Cotton, presenterade förbundet genom att erinra om att KDV bildades för två år sedan i Paris och att det har till uppgift *att förjunta fascismen, säkerställa freden och demokratin, skapa en värld där barnen kan uppfostras för livet och inte för döden, och att kämpa för kvinnans rätt att göra sin röst hörd i de instanser, som beslutar om samhällens öde.*

Frågorna haglade och de utländska gästerna uppmanades att definiera ordet *demokrati* och deklarerera i vilket land de ansåg att demokratin bäst var genomförd, deras inställning till Marshallplanen mm. Svaren kom rappt, kanske alltför snabbt för somliga, vilket dagen efter kunde utläsas av de varierande rubrikerna.

På *lördag* klockan tio var förhandlingarna redan i gång i en av konferenssalarna på riksdagshuset. Då var 40 delegater från 17 nationer samlade. Med flygplan till Bromma hade då också anlant de ryska och bulgariska delegaterna. Där satt *Nina Popova* i svart rysk blus, den låga kragen och de vida ärmarnas avslutning hade en smal bård i rött broderi, hennes vackra mörka hår var fäst som en tiara över hjässan. Hon är sekreterare i ryska LO. Hennes man, som var hög militär, stupade i kriget. Hon har en femtonårig dotter.

Där sitter också journalisten *Zinaida Gagarina*. Hon är redaktör för tidskriften »Sovjetkvinnan», som ges ut på ryska, tyska, engelska och franska. Vid förhandlingsbordet i riksdagshuset sitter hon alldeles intill

KDV-delegater i biblioteket på Fogelstad. Översta raden längst t. v. Boris Fay, T. h. Anna Nevalainen och Rheua Pearce. Mellersta raden fr. v.: Eugénie Cotton, Mme Garucarczykova, Dolores Ibarruri, Elisabeth Tamm, Zinaida Gourina. Närmast fr. v. Claire Bächlin, Irene Falcon, Siri Sverdrup-Lunden, Marie-Claude Vaillant-Couturier, Liou Tsiou. (Riwkin foto.)

Dolores Ibarruri. Man ser på de båda kvinnorna och tänker: Det var alltså till henne, Zinaida Gagarina, som la Pasionaria skrev: *Ni sörjer er son och jag sörjer min, som var min stolthet och mitt hopp. Det finns miljoner mödrar som vi . . .* De har båda förlorat sina söner i kriget.

Ledaren för den bulgariska gruppen, *Mme Zola Dragoitcheva*, har ministers rang, och är en vältalare av stora mått. Hon har av ståndrätt varit dömd till döden två gånger. Första gången lyckades hon fly — den andra gången blev domen uppskjuten, då hon skulle föda ett barn. Sen kom freden räddande emellan. Nu har hon två barn.

Det orientaliska inslaget saknas inte heller i Världsförbundets exekutivkommitté. Den unga kinesiska studentskan från Peiping, *Lu Tsiu*, i franskt skraddarsytt, betonar gärna att hon representerar »the democratic part of China» och får oss att bläddra tillbaka i papperen om Chiang Kai Check. Indonesiskan *Mme Dao Van Chao*, delegat för Viet-Nam, berättar gripande om det orättfärdiga krig, som förhärjar hennes land, ett krig

som hon betecknar som ett »kautchuk- och oljemagnaternas krig, de stora risfältsägarnas krig». Hon borde ljudfilmas i färg, där hon står, klädd i grön kasack över vita långbyxor av siden. — Privat berättar hon att många av hennes studentkamrater »gått hennes väg»; att hon är gift och mor till två barn.

För att delegaterna skulle få tillfälle att träffa de svenska medlemmarna i Kvinnornas Demokratiska Världsförbund hade Svenska Kvinnors Vänsterförbund inbjudit sina medlemmar och andra intresserade till en sammankomst i Grand Hotells spegelsal på kvällen, sedan förhandlingarna avslutats för dagen. Fröken Elisabeth Tamm höll välkomstalet på en klingande franska som hördes till varje vrå av den stora salen, där flera hundra personer hade mött samman. Programmet upptog också sång av Fogelstadkören under Elsa Stenhammars ledning och danskonstnärinnan Rita Margo dansade »Spansk dans från Toledo», så att La Pasionaria inledde applåderna. The serverades vid långa bord, där gäster och värdar hade tillfälle att knyta mera personliga kontakter,

än dem man hinner med under pågående förhandlingar.

Söndagen blev ingen vilodag. Från klockan tio till sex arbetade man med rapporter från olika länder, och de därpå följande diskussionerna dokumenterade en imponerande sakkunskap på de mest olika områden.

Under lunchpausen promenerade man genom »gamla stan» till restaurant Gondolen, för att gästerna skulle hinna få en glimt av Stockholm. Höstsolen flödade och det var en glad stämning vid lunchborden. En av bordsgrannarna, den amerikanska delegaten *Mrs Turner från Chicago*, med kooperativa intressen, blev glatt imponerad av att restauranten tillhörde Kooperativa Förbundet och ville höra mera om kooperativa kvinnogillena i Sverige. Till gengäld berättade hon om tidskriften »The New Republic», där hennes dotter var intresserad medarbetare och om tidningens utgivare, Mr Henry Wallace, vars tal hennes dotter nu samlar för utgivning.

På kvällen hade Kerstin Hesselgren och Andrea Andreen mottagning i fröken Hesselgrens hem, där representanter för de svenska kvinnoföreningarna fick tillfälle att träffa de utländska gästerna.

MÖTET I ERIKSDALSHALLEN

Måndag blev kanske den minnesrikaste dagen — och den arbetsammaste för delegaterna som, efter långa förhandlingar på kvällen, hade att framträda för en publik på över 2,000 personer, samlade i den stora Eriksdalshallen. Talarinnorna blev ovationsartat hyllade, kanske allra mest La Passionaria och Nina Popova, som hade många av sina partifränder i salen.

Men många av de partilösa kvinnorna bland publiken gick kanske ändå hem med bilden av *Mme Leclercq*, den blida lilla fransyskan, i sitt hjärta som den största behållningen. Hon som med enkla ord deklarerade att hon var katolik och partilös. Att hon när kriget bröt ut hade varit en vanlig husmor med en värld som begränsades av hemmets fyra väggar med sina fyra barn — men att kriget öppnat hennes ögon och lärt henne förstå att hon hade *gemensam sak* med motståndsrörelsens kämpande kvinnor. Och nu stod hon här inför 2,000 människor. »Kriget är

visserligen slut, men kampen måste fortsätta, kampen för att skapa en trygg framtid för våra barn!» slutade *Mme Leclercq*, livligt hyllad av publiken.

På förmiddagen hade Kooperativa Förbundet, Mellanfolkligt samarbete för fred och tidskriften *Världshorisont* inbjudit deltagarna till lunch på Grand Hotell, där tal hölls av direktör Aschberg, Kerstin Hesselgren och *Mme Cotton*, och vid den lunch som Stockholms stad hade anordnat på *tisdagen* talade bl. a. stadsfullmäktiges vice ordförande Knut Ohlsson. Den bulgariska ledamoten Zola Dragoitcheva höll också ett långt och temperamentsfullt anförande.

NÄR TYSKORNA KOM

På *onsdagen* hade skrivmaskinssmattret från sekreterarerummen blivit hektiskt. På middagen skulle man sätta punkt och slut. Men då hade också tyskorna kommit.

För att komma i kontakt med Tysklands demokratiska kvinnor hade *KDV:s exekutivmöte 1946* beslutat att en undersökningskommission skulle tillsättas och en delegation sändas till de fyra olika zonerna i Tyskland. Sedan visade det sig att delegationen endast kunde få inresetillstånd beviljat till de franska och ryska zonerna. Kommissionen rapporterade, att den kommit i kontakt med intresserade demokratiska kvinnor i Tyskland och exekutivkommittén biföll kommissionens förslag att inbjuda ett par representanter för de fyra ockupationszonerna att delta i exekutivmötet i Stockholm. Representanterna för de brittiska och amerikanska zonerna nekades i sista stund utresetillstånd och måste avstå från resan, i stället kom fem representanter från fem olika städer i den ryska zonen. På grund av resesvårigheter anlände de först under exekutivmötets sista dag.

Det var ganska spännande. Hela tiden hade det ju talats varje dag och stund om vad tyskarna och Hitler ställt till — och man märkte nog en viss tveksam kyla i det allra första ögonblicket, då tyskorna, litet slitna och märkta, kom in. Det var ett svårt ögonblick — kanske hemskt en sekund, för den som inte riktigt hörde till. Man hade en känsla av att de liksom tågade in inför sit-

tande rätt. — Ögonblicket löste upp sig dramatiskt, när man kände igen varandra från gemensamma koncentrationsläger . . . Men oss gav det en vision av hur sjuk världen är. Då detta kan hända med det friska trädet . . .

MAN HAR SÅ LÄTT ATT GLÖMMA

att även tyskar sattes i koncentrationsläger. Två av de fem var i politiskt avseende närmast kristligt-sociala, de tre övriga hade varit socialdemokrater. Flera av dem hade tillbringat år i koncentrationsläger.

När tyskorna några dagar senare lämnade Sverige hade de både mat och kläder med sig hem. En grupp svenska medlemmar i KDV fick i uppdrag att hjälpa dem och de togs också om hand av medlemmar i Fred och Frihet.

Sedan exekutivmötet officiellt avslutats klockan tre, smattrade ännu sekretariatets skrivmaskiner frenetiskt. Flera delegater var på väg till Köpenhamn, andra till Norrköping och Göteborg, där de skulle hålla föredrag.

Nere på riksdagshusplanen väntade en röd buss sedan några timmar tillbaka på de kvarvarande, som jämte några andra gäster var bjudna till fröken Tamm på Fogelstad. Någon lunch hade inte hunnits med — det var ju då som tyskorna kom. Men Svenska Kvinnors Vänsterförbunds ordförande hade, omtänksam som vanligt, ombesörjt ett smörgåspaket till varje fåtölj. Tre timmar tog bussfärden, men det var en solig och glad resa, och när den röda bussen svängde upp på den nykrattade gårdsplanen framför »Stora huset» på Fogelstad — på andra ställen skulle det säkert heta Slottet — hördes en kör av överraskade glada röster inifrån bussen: *Ah, le drapeau!* Mot Stora husets vita fasad lyste alla de främmande nationernas färger från en lång rad av nyresta flaggstänger!

Efter en mycket angenäm middag visade rektor Hermelin-Grönbech Kvinnliga Medborgarskolan och berättade om dess start och mål för de mycket intresserade gästerna — de norska och finska gästerna ville helst komma som kursare omedelbart.

Hemfärden var underbar. Vi var alla förklarligt nog ganska slaka efter en så innehållsrik vecka, men mycket uppiggade av den trevliga samvaron på Fogelstad, startade vi glada och belåtna, sedan vi kommit överens om att ljuset inne i bussen skulle släckas, om någon ville använda de tre timmarna hem att sova på. Och så släcktes ljuset. Men det var så härligt månsken, och dessutom norrsken, att hela landskapet som flög förbi flödade i ljus, fast det var mitt i natten. Det var drömligt, vackert och stämningsfullt.

Inte blev det någon sömn av. Amerikaniskan, *Mrs Rheua Pearce*, tvättakta vit, blev utfrågad om sitt verksamhetsfält. Det hon hade att berätta om sitt arbete vid vad vi kanske skulle kalla en hemgård — ett slags fritidsskola för barn och ungdom från *Chicagos mest trångbodda negerkvarter* — var så intressant och hon själv en så klok och riktig människa, att man inte ville mista ett ord. Och snart hade man lämnat det månbelysta Sörmland med dess höstligt gula gärderna och befann sig på Västerbron i Stockholm. Där började avskedstagandet . . .

Men några hade stannat kvar som fröken Tamms gäster. Däribland Dolores Ibarruri. Att hon var så särskilt strålande hela kvällen berodde kanske på att det första hennes blick föll på, när hon trädde över tröskeln till fröken Tamms hem, var ett stort porträtt på biblioteksbordet. Det blixtrade till i hennes svarta ögon och med en gest som vi nordbor skulle kalla extas, slöt hon det till sitt hjärta: *Ah, La Palencia . . .!*

Om intrycket för övrigt måste jag säga: Det har så många gånger förut startats förningar för fred — men med dåligt resultat. Det här förbundet har naturligtvis också sina »avhånare» — men när jag satt däruppe och hörde på dessa temperamentsfulla och kloka inlägg, tänkte jag — med pressklippen framför mig: *Bråka inte med tåget, för det går ändå!*

Det här tåget tror jag går, därför att de som här är med och strider för att en ny och annan värld skall växa upp, har alltför svåra personliga erfarenheter bakom sig i den gamla, för att de någonsin skall glömma det!

Forts. å sid. 11.

Nya framgångar — nya uppgifter

Ur exekutivmötets rapporter

*Dolores Ibarruri, vice president i KDV
och Andrea Andreen, ordf. i Svenska
Kvinnors Vänsterförbund.*

(Riwkin foto.)

I sekretariatets rapport meddelas att 13 nya organisationer begärt inträde i KDV, däribland 6 organisationer från Storbritannien, nämligen Föreningen vetenskapliga arbetare, Statsverkens tjänstemannaförening, Tobaksarbeterskornas fackförening, Kommunistiska partiets konsultativa råd, Londonkvinnornas parlament och Brittiska sovjetföreningens kvinnokommitté. Efter kvinnorna i Nord-Korea har nu även kvinnorna i Syd-Korea, som emellertid arbetar under stora svårigheter under den amerikanska ockupationen, uttalat sig för samarbete med KDV. Kvinnoalliansen i Columbia, som aktivt arbetar för kvinnornas rättigheter, inträder nu som den sjunde medlemsorganisationen från Latinamerika. Irans kvinnoförbund, som icke fick visum för att bevista Pariskongres-

sen 1945, och Panbirmanska kvinnoligan för frihet, som omfattar 50,000 kvinnor, har anslutit sig. Från Nigeria har kvinnoförbundet i Abookuta med 3,000 medlemmar skrivit att de med tacksamhet observerat förbundets arbete för koloniäländernas kvinnor och önskar ingå i KDV, detta är den första medlemsorganisationen från det svarta Afrika. Belgiens kommunistiska kvinnor, Demokratiska kvinnoligan på Malajiska öarna samt All Transvaal Womens Union har även begärt medlemskap och samarbete.

INTERNATIONELL JURISTKOMMISSION TILL SPANIEN.

Som en av KDV:s största framgångar be-tecknar rapporten organiserandet av en internationell juristkommission till Spanien. Den engelske advokaten Collard och förre direktören för rättsväsendet på Kuba mr Villamil, har besökt de antifascistiska fångarna i fängelserna och givit otvetydiga bevis för Francoregimens politiska terror. KDV fortsätter sin kampanj mot Franco och sitt solidaritetsarbete för de spanska republikanerna. Mongoliets kvinnor har trots de svåra förhållanden varunder de lever insamlat 300,000 francs till de spanska republikanska kvinnornas hjälp.

TYSKLANDSKOMMISSIONEN.

KDV har organiserat en kommission för att studera demokratiseringen i Tyskland och kvinnorörelsen där. Bland dess medlemmar märks biträdande ministern för undervisningen i Ryska federativa republiken madame Parfenova, som även var närvarande vid exekutivmötet. Vi återkommer i nästa nummer till de fakta från det kulturella och ekonomiska livet i Tyskland som kommissionen presenterade. Rapporten utmynnar i en uppmaning till de demokratiska kvinnorna att bevaka att Potsdambesluten kommer till tillämpning för att hindra att Tyskland på nytt blir ett hot mot världsfreden.

KDV OCH FN.

Rapporten understryker KDV:s vilja att stödja FN och motarbeta aktioner utanför FN:s ram vilka endast syftar till att försvaga FN. Det är möjligt att reglera alla frågor inom FN:s ram, om man endast söker förverkliga chartans artiklar 1—13.

UR DEN AMERIKANSKA SEKTIONENS RAPPORT.

Dagens Amerika präglas av fruktan för en ny depression. Trumanregeringen har valt en politisk och ekonomisk väg som är en helt annan än den president Roosevelt i fredens och det internationella samarbetets intresse ville gå. Krigsårens stränga priskontroll, som även ingick i Roosevelts efterkrigsprogram, har upphävts. Efter hyreskontrollens slopande har hyrorna i 45 av Amerikas 48 stater ökat med 15 procent. Priserna på livsmedel stiger oupphörligt. Priserna hålls uppe av kapitalistintressen som är helt motsatta folkets. För någon tid sedan brändes sålunda tusentals ton potatis för att hindra att priserna sänktes. De små inkomsttagarna har det svårt. Minoritetsgrupper såsom judar, negrer, italienare o. s. v. lider svårt av osäkerheten att få arbete och av de höga priserna. De har nämligen lägre lön än de andra, och i stadsdelar där dessa grupper bor säljs dåliga livsmedel till högre priser än eljest. Negrerna betalar också högre hyror än de vita för ohälsosamma bostäder. Det finns en överenskommelse, som innebär, att köpare av fastigheter förbinder sig att inte hyra ut eller sälja fastigheter till vissa grupper. T. o. m. de federativa bostadsmyndigheterna i USA vägrar att godkänna byggnadslån i trakter, där såväl negrer som vita skulle kunna bo.

De yrkesarbetande kvinnorna i USA.

Det finns över en halv miljon fler kvinnor än män i USA men ändå är kvinnans ställning jämförlig med de förtryckta minoriteternas. Arbeterskorna kämpar för att erhålla lika lön för lika arbete. Löneskillnaden mellan män och kvinnor är stor. I en fabrik där halva arbetarstyrkan är kvinnlig, har männen exempelvis 96 cent i timmen och kvinnorna 76. Rätten till arbete är av största

vikt för många kvinnor. Enligt en undersökning av arbetsministeriet arbetar 84 kvinnor på 100 därför att de måste försörja sig själva eller familjemedlemmar. Antalet kvinnliga familjeförsörjare har ökat med 53,4 procent från april 1940 till maj 1945. Med tanke på detta är de växande arbetslöshetssiffrorna skrämmande.

Antidemokratisk lagstiftning.

Trumanregeringens inre politik har knäsat en rad antidemokratiska principer. Genom den s. k. Taft-Hartley-lagen inskränkes strejkrätten och regeringen kan förklara strejker olagliga. En fackförening med en kommunistisk ordförande kan förklaras upplöst om inte vederbörande uteslutes. Oppositionen mot denna lag, som av CIO:s ordf. Philip Murray betecknas som »det första steget mot fascism i USA», är stark hos alla arbetare. I juni i år utfärdade Truman sitt s. k. »lojalitetsdekret», enligt vilket en statstjänsteman som varit eller är eller kan misstänkas vara kommunist kan avskedas. Den av kongressen tillsatta, beryktade »kommittén för undersökning av oamerikansk verksamhet» misstänkliggör inte bara kommunister utan aktivt socialt intresserade i allmänhet.

Lynchningarna av negrer fortsätter och i de flesta fall frikänns upphovsmännen. Vid högskolor och yrkesskolor tillämpas ett kvot-system som innebär att endast en viss procent tillhörande minoriteter (judar, italienare, katoliker, negrer) får tillträde. Kvoten är mycket låg, i vissa fall endast 1/2 procent. Antisemitismen vinner också terräng.

Marshallplanen skall säkra USA-marknaden.

Trumandoktrinen mötte motstånd hos det amerikanska folket och avfördes från scenen men återkom i en annan form: Marshallplanen. Under masken av filantropi mot Europas utarmade folk är Marshallplanen ett försök att stärka den antikommunistiska fronten och monopolisera den europeiska marknaden för den amerikanska storfinansen. Samma strävan ligger bakom den amerikanska politiken i Tyskland och Japan. Det är betecknande att under sju månader, sedan USA:s krig mot Japan slutat, levererade USA dubbelt så mycket vapen till Kuomin-

tang för dess reaktionära krig mot de kinesiska folkarméerna som under alla de åtta åren av krig mellan Japan och Kina...

De progressiva krafterna i USA organiserar sig emellertid, hyresgästerna för enar sig mot hyressockret, husmödrarna mot de höga priserna, lärare och studenter kämpar för yttrandefrihet, minoriteterna för att få rätt till ett människovärdigt liv och hela det amerikanska folket för att hindra ett nytt krig. Det växande intresset för Amerikanska kvinnors kongress (USA:s sektion av KDV) visar att den amerikanska kvinnan följer sektionens slagord »ut från köket in i världen!» Den framstegsvänliga rörelsen under ledning av f. d. vice president Henry Wallace ökar i styrka.

UR DEN FRANSKA SEKTIONENS RAPPORT.

Vid krigsslutet var produktionen i Frankrike endast 1/3 av förkrigstidens. Men tack vare arbetarnas energiska insatser har produktionen nästan nått 1938 års — trots livsmedelsbrist, lönestopp och höjda priser. Levnadskostnadsindex, baserat på 100 år 1938, var i april i år 830 och i augusti 1039, dvs. levnadskostnaderna har mer än tiodubblats men lönerna endast fyrdubblats. För att Frankrike skall komma ur denna svåra situation fordras förtroende för regeringen, men detta finns inte vare sig bland arbetare eller bönder. Det fordras också att Frankrike får skadestånd från Tyskland. Årets skörd har varit katastrofal, säd måste köpas utifrån, men Förenta staterna skickade majs när de lovat vete. Brödransonen är nu minskad till 200 gram och måste kanske skäras ner till 150, under det att tyskarna kan få upp till 500 gram. Det är svårt för de franska kvinnorna att se hur USA och England i strid med Potsdambesluten arbetar för Tysklands återupprättande, medan de krigshärjade folken svälter. De stora franska kvinnoorganisationerna, Franska kvinnounionen och Fredens vänner, arbetar energiskt mot de höga priserna, kräver anslag till daghem osv. på krigsbudgetens bekostnad och fort-

sätter kampanjen mot Francospanien -- i den sista frågan visar sig Frankrikes reaktionära kurs bl. a. i öppnandet av den spanska gränsen.

DE ÖSTEUROPEISKA DEMOKRATIERNAS

kvinnoförbund berättar i sina rapporter om de numera likaberättigade kvinnornas aktiva deltagande i ländernas återuppbyggnad och styrelse. Den polska sektionen som representerades av bl. a. ministern för arbete och social välfärd, Eugenie Pragerova, socialdemokratiska partiet, har vunnit stor anslutning både bland husmödrar, intellektuella och arbeterskor. Den polska regeringen gör allt för att förbättra kvinnornas och barnens ställning. Före kriget fanns endast 33 daghem, nu finns det 200. Före kriget fick 83,000 barn undervisning i folkskolorna, nu 231,000, och även i de högre skolorna har proportionen ökat. Vid universiteten studerar nu 75,000 ungdomar mot 40,000 före kriget. Kvinnornas andel i den högre undervisningen är 40 procent.

Nina Popova, vice president i KDV och Elisabeth Tamm vid en lunch på Gondolen.

(Riwkin foto.)

Ur exekutivmötets resolutioner

Vid exekutivmötet antogs fyra resolutioner, en allmän resolution, en resolution i frågan om utvecklande av förbindelserna med de demokratiska organisationerna o. de demokratiska kvinnorna i främre, mellersta och bortre Orienten, en resolution i anslutning till KDV:s Tysklands-kommissions arbete och en angående den internationella hjälpfonden för barnen. Vi anför några utdrag ur resolutionerna.

UR DEN ALLMÄNNA RESOLUTIONEN.

Med hänsyn till den särskilt svåra ställning som koloniernas och de avhängiga ländernas kvinnor befinner sig i, och nödvändigheten att stödja dem i deras kamp för sina rättigheter beslutar Exekutivkommittén att:

år 1948 sammankalla en kongress i Orienten av kvinnor från de koloniala och avhängiga länderna, samt att

uppdraga åt sekretariatet att tillsammans med KDV:s kommission för kvinnornas problem i de koloniala länderna utarbeta en konkret plan för denna kongress och omedelbart starta förberedelserna för densamma.

Exekutivkommittén manar alla nationella organisationer att förstärka kampen mot reaktionen för att hindra propagandan och förberedelserna för ett nytt världskrig, att kämpa ännu mer energiskt för de demokratiska kvinnornas samling i respektive länder, att i nära samarbete med andra demokratiska kvinnoorganisationer genomföra aktioner mot Francoregimen, för hjälp till barnen, för försvaret av de demokratiska organisationernas verksamhetsfrihet i Kina, Egypten, Iran etc., samt att kämpa för förbud mot atombomben, för kvinnornas rättigheter, för mödrarnas och barnens krav och för att KDV skall tillerkännas status A i FN:s Sociala och Ekonomiska Råd.

Exekutivkommittén manar de nationella organisationerna att föra en bred propaganda i sina länder om KDV:s mål och upp-

gifter och för detta använda pressen, radion och den muntliga propagandan, att öka sina organisationers slagkraft och systematiskt underrätta sekretariatet om sin verksamhet.

Exekutivkommittén riktar sektionernas uppmärksamhet på antisemitismens återupplomstring, vilken liksom alla andra former av rasdiskriminering är typisk för de fascistiska metoderna att utså hat mellan folken.

För att mobilisera de stora kvinnomasorna till försvar av demokraterna i Grekland, Spanien, Kina, Viet-Nam och Indonesien, som är offer för terror och förföljelser uppmanar Exekutivkommittén de nationella organisationerna att:

fortsätta proteströrelsen mot den nyfascistiska grekiska regeringens terror, kräva slut på repressalierna mot de demokratiska elementen och frihet för alla grekiska patrioter som arresterats och deporterats, kräva avlägsnandet ur Grekland av de utländska trupperna och militärpersonalen, samt slut på inblandningen från utländska regeringars sida i Greklands inre angelägenheter;

protestera mot Kuomintang's politik som underblåser inbördeskriget och kräva frihet för de arresterade demokratiska kvinnorna;

protestera mot USA:s intervention i Kina och kräva omedelbart tillbakadragande av de amerikanska trupperna och slut på all militär och finansiell hjälp till Kuomintang;

kräva frihet för de 20.000 spanska kvinnor som försmäktar i fångelserna;

ge stor spridning åt resultatet av juristkommissionens undersökning i Spanien;

protestera mot Francoregierungens vägran att ge den engelske advokaten Mr Pritt inresevisum.

Alla nationella sektioner bör hos FN:s pågående generalförsamling kräva brytande av de politiska och ekonomiska relationerna med Franco, vilket skulle innebära den bästa hjälpen till det spanska folket i dess kamp att befria sig från fascis-

men och återupprätta demokratin. Våra sektioner bör kräva av sina regeringar att dessa uppträder i FN för dessa krav.

Inför faktum att Hollands brottsliga krig mot Indonesien fortsätter uppmanar Exekutivkommittén de nationella organisationerna att rikta ett budskap till de indonesiska kvinnorna för att visa dem sin solidaritet i kampen för nationellt oberoende, att protestera mot de holländska myndigheternas uppträdande, att hos Säkerhetsrådet och holländska regeringen kräva slut på kriget, återtagande av de holländska trupperna och erkännande av Indonesiska republikens oberoende samt att hos FN:s Generalförsamling kräva åtgärder för att få slut på de holländska imperialisternas militära aktioner i Indonesien.

UR RESOLUTIONEN I ANSLUTNING TILL TYSKLANDSKOMMISSIONEN.

Exekutivkommittén uppdrar åt kommissionen att sammankalla en rådgivande konferens i Berlin med representanter för kvinnoorganisationerna i de fyra zonerna om förbindelse mellan dessa organisationer i de olika zonerna och för att stärka deras samarbete med KDV.

De demokratiska tyska kvinnornas insatser nu och i framtiden för Tysklands denazifiering och demokratisering skall ge dem möjlighet att i framtiden arbeta som medlemmar av KDV.

UR RESOLUTIONEN OM SAMARBETE MED ORIENTEN.

Exekutivkommittén uttrycker sin övertygelse att Orientens kvinnor med Världsförbundets stöd, skall delta i vår gemensamma kamp för kvinnornas likaberättigande, för barnens framtid, för demokratin och freden.

UR RESOLUTIONEN ANGÅENDE HJÄLPFONDEN FÖR BARNEN.

Exekutivkommittén anser det nödvändigt att KDV får representation inte endast i FN:s internationella fond för barnen utan också i fondens styrelse. Därigenom skulle förbundet kunna få medinflytande bland annat på fördelningen av medlen. Exekutivkommittén motiverar sin åsikt med att KDV redan i sina stadgar förutsett en permanent

Stockholmsavdelningen sammanträder

Stockholmsavdelningen av Svenska Kvinnors Vänsterförbund hade den 29 oktober under dr Ada Nilssons ordförandeskap ett mycket välbesökt möte i Kvinnornas hemgård på Kungsholmen, där redogörelser lämnades för KDV:s exekutivmöte i Stockholm.

Margit Lindström presenterade i ord och bild de representanter från sjutton nationer, som tillsammans bildar KDV:s färgrika och imponerande exekutivkommitté. I hennes levande framställning fick vi möta många märkliga kvinnor från många olika miljöer och verksamhetsfält, som alla genom personliga, ofta hårda erfarenheter före, under och efter kriget har vunnit sin övertygelse om nödvändigheten av ett samfällt kvinnoarbete för fred.

Ina Möller gav sedan en snabb och innehållsrik redogörelse för rapporter och resolutioner vid exekutivkommitténs möte — de refereras närmare på annan plats i detta nr.

Slutligen talade Andrea Andreen, i anslutning till exekutivkommitténs resolution om samarbete med demokratiska kvinnor i Tyskland, om detta samarbets upptakt, som hårdar gott för fortsatt samarbete.

Som inledning till mötet hade dr Nilsson lämnat en kort översikt över svenska pressens reaktioner inför exekutivmötet, sådana de avspeglades i omkring trehundra pressklipp. Sällan har en kvinnokonferens väckt sådan uppmärksamhet. Den borgerliga och syndikalistiska pressen i broderlig förening presterade alla schatteringar av misstro och missförstånd, för att inte säga något värre.

C. H.

hjälp till barnen, att förbundet redan utfört en omfattande hjälpverksamhet och att det är en av de mest betydelsefulla icke-regeringsorganisationer, som aktivt deltar i den internationella barnhjälp. Exekutivkommittén uttalar till sist sin övertygelse om att alla nationella organisationer kommer att göra sitt yttersta i det internationella arbetet för barnen.

Exekutiven passerar Köpenhamn

Bodil Koch, ordf. i danska organisationen Folkevirke, skriver i dess tidning »I D a g» om KDV.

Vad är Kvinnornas Demokratiska Världsförbund? Ett internationellt kvinnoförbund bildat 1945, uppbyggt främst av motståndsrörelsens kvinnor i olika länder men öppet för anslutning från alla kretsar. Ja, säger man, det känner vi till. Det är ett kommunistiskt företag. Och vad skall vi med en ny internationell kvinnoorganisation, vi har ju i över en människoålder haft »The International Council of Women»?

Det är riktigt. Även jag önskar att världens kvinnor kunde finna varandra över alla gränser och skiljelinjer. Och även jag anser att det finns ett och annat i det nya förbundets stadgar som man inte utan vidare kan gå med på. Man kan diskutera - det finns både för och emot. Men en sak är jag säker på, tvärs igenom alla tvivel: och det är att kvinnorna från det demokratiska världsförbundet är värda att möta, värda att tala ut med, öppet och uppriktigt. Ja, jag är säker på att det är livsviktigt att inte också kvinnovärlden delas upp i öst och väst. Vi måste, alla och envar, bli en Pasionaria, bli så lidelsefulla i vår kamp för rätt och frihet att vi är villiga att sätta oss själva och våra vanor i andra hand, när det gäller att förstå de andra. Inte acceptera allt vad de har att säga eller allt vad de gör. Men vi skall tro på den skapande kraften i att ärligt möta varandra.

Madame Vaillant-Couturier, framstående medlem av Kvinnornas Demokratiska Världsförbunds ledning och deputerad i franska parlamentet, sade under mötet här i Köpenhamn några ord som är värda att lägga på minnet: Hon tillfrågades om stadgarna och valreglerna för förbundet och mötte mycken skepsis. Då utbrast hon: »Våra stadgar är väl ändå inte Mose lag och avsedda att stå i evig tid! Vi lär av vad vi hör och är beredda att tänka över det. Är det något galet så kan det väl ändras!» Så talar en levande männi-

ska, en kvinna som vet att större än stadgar och paragrafer är den fred, den frihet och den mänsklighet som hon kämpar för att förverkliga.

ETT OFFICIELLT TACK OCH ETT PERSONLIGT

KDV:s sekretariat i Paris har i ett brev till Svenska Kvinnors Vänsterförbund uttryckt sitt tack för det goda samarbete - i en anda av förtroende och sympati - som exekutivmötets delegater upplevde i Stockholm. Helt säkert kommer de uppgifter, som vi alla arbetar för, att stärka vänskapsbanden mellan kvinnor i alla länder, står det i brevet, och därigenom bidra till den fred, som är ett livsvillkor för folken.

Ur ett brev till SKV:s ordförande från KDV:s ordförande:

Vårt besök i Sverige är nu som en vacker dröm, som man upplever på nytt i minnet av den ena händelsen efter den andra. Jag förstår till fullo vilken möda ni haft för att ta emot oss, och inte minst för att ordna de officiella och privata mottagningarna i ett land, där så många olika inflytanden spelar in - och jag är er varmt tacksam för allt. Tack från oss till er!

GLIMTAR FRÅN... Forts. fr. sid. 5.

Marie-Claude Vaillant Couturier själv bär hon siffrorna 31685 ovanför sin vänstra handled - har i sitt vittnesmål inför domstolen i Nürnberg berättat från sitt läger: *Under munader och är hade vi en enda önskan: att åtminstone en av oss skulle komma ut levande för att kunna berätta för världen om människornas omätliga lidanden.*

»Det får aldrig mera ske. - Never more», var ett ständigt återkommande uttryck i debatten. Och kanske aldrig förr har någon talare i Sveriges Riksdagshus haft så bittra egna erfarenheter att stödja sin sakkunskap på i ett debatterat ämne, som de moderliga, modiga kvinnorna i Kvinnornas Demokratiska Världsförbunds Exekutivkommitté 1947.

Om man på något sätt skulle kunna vara dem till hjälp - vore det då inte ett brott att låta bli?

Elsa Svartengren.

FREDSKONFERENS... *Forts. fr. sid. 1.*

Men vill man just gå in på dagens politiska brännfrågor, vet jag ingen bättre att anföra än Michael Straight ur det nummer av *New Republic* (sept. 15), som nyligen lades i mina händer och som utpräglat markerar fredens i stället för det fortsatta motståndets hållning (med felriktade frågeställningar som fortsätta att tala krigets språk!) Straights artikel heter »Fixing the blame for the cold war».

»Konflikten står inte mellan frihet och kommunism. Ryssland är inte kommunistiskt, och vi är inte fria. Den står inte mellan folket och deras exploatörer, ty exploatering finns ännu i Ryssland, och grunden för vår styrelse är »popular consent». I den utsträckning som också de värst exploaterade amerikanare eldas av frihetens ideal är vi fria. För frihet vill amerikaner — och européer — kämpa och dö. Sovjetledarna har orätt när de förutsätta att för oss friheten är en fras.

Vi å vår sida likställer civil frihet och demokrati. Men man kan nå demokrati på andra vägar än genom kapitalism. För Amerika och England betyder i dag demokrati möjligheten för en politisk minoritet att bli majoritet genom maktomfördelning i styrelsen och tillförsäkrandet av politiska rättigheter. Men vårt demokratiska ursprung låg till en del i Franska revolutionen, som när den befriade världen från feodalism hävdade att demokrati var majoritetsstyre. I många östeuropeiska länder, vilkas folk i dag rör sig direkt från feodalism till socialism, gäller majoritetsregeln och gör anspråk på demokrati.

— Om F. N:s statuter alls hade någon mening, betyder de en lära om fridfull existens av kommunistiska, socialistiska och kapitalistiska samhällen inom F. N. under den mellantid i vilken sida vid sida ett världssamhälle — — [förarbetas].

— Det är nedbrytandet av denna lära som i dag hotar oss. I detta sammanbrott är användningen av veto, bråket om strate-

giskt material och baser, dominerandet över små stater, fängslande och avrättning av oppositionsledare samt anhopningen av atomvapen inte orsaker utan symtom.

Från Yalta återvände Roosevelt med antagandet att fred berodde av en alltjämt vidgad gemenskapsgrund mellan de allierade. Ett kommunistiskt samhälle med ökad frihet, ett kapitalistiskt samhälle med ökad planering skulle kunna vidga den gemensamma basen av demokratisk socialism.» I stället delar nu alla nationer upp sig på konflikten mellan Amerika och Ryssland. Var och en håller sig hårdnackat fast vid sitt eget status quo, och när de mötas, snarare skärper de än modifierar sina motsättningar. Konflikten reducerar nationer som en gång varit oberoende och demokratiska till ett slags kolonistatus, där inbördeskrig måste följa på undandragandet av amerikanska eller sovjettrupper. Det är att föröda den nya internationalismens anda och alla förhoppningar om sociala och politiska reformer. Det reducerar vitala folk till pantobjekt. Under stärkande av tesen »den som inte är för oss är mot oss», stryker den alla medelgrupper till förmån för ytterliggäende höger eller vänster, där vårt eget progressiva land identifieras med den absoluta rätten.»

Med denne amerikans uttalande kan man jämföra ryssen Vysjinskijs (enl. D. N. 9/11 47): »Olikheten i ekonomiskt samhällssystem mellan Sovjetunionen och resten av världen behövde lika litet leda till krig, som likheten i ekonomiskt system tidigare hindrat kapitalistiska stater från att komma i krig med varandra.»

Måste vi inte — som individuella och grupper — nödgå likartade och olikartade meningsföreträdare av representativ art att *ta sina egna ord på rama allvaret?* Förutsättningar därför skapas bättre vid fria konferenser, än vid på förhand uppladdade maktmätningar mellan rena »representanter» — utan rätt till »privata» synpunkter på rätt och orätt inför nya klarlägganden av fakta och deras tolkning.

Svenska Kvinnors Vänsterförbunds "Meddelanden" n:o 4—6

Box 180 73, Stockholm 18. Prenumerera för 1948. Pris 1:— . Postgiro 513 23

BLIV MEDLEM I FORBUNDET

Katrineholm 1947. Katrineholms-Kurirens Tryckeriaktiebolag.